

Oude graven in en rondom de Kruiskerk te Burgum

Periode 1600 - 1850

Bernard Bos

december 2021

Oude graven in en rondom de Kruiskerk te Burgum

Inhoudsopgave:

- 1. Inleiding**
- 2. Historie begraven in en rond de kerk**
- 3. Historische grafboeken of registers begravingen voor 1850**
- 4. Grafsteden op het kerkhof rondom de Kruiskerk**
 - 4.1. Verdwenen grafsteden op het kerkhof van historische personen**
- 5. Grafsteden in de kerk**
 - 5.1 Verdwenen zerken I**
 - 5.2 Verdwenen zerken c.q. grafstenen II**
 - 5.3 Eigenaren van verdwenen Grafsteden**
- 6. Aanwezige grafsteden in de kerk**
 - 6.1 Voorportaal**
 - 6.2 In de kerk**
 - 6.2.1 *Rechtopstaande grafzerken in beide transepten***
 - 6.2.2 *Graven in de kerk, zuidzijde***
- 7. Familiewapens**
- 8. Overige elementen e.d. in of aan de kerk**

Bijlagen:

- A- Register van Grafsteden op het kerkhof van 1771**
- B- Inventarisatie van verdwenen grafsteden op het kerkhof van historische personen**

1. Inleiding

In 2018 heeft een onderzoek plaatsgevonden van historische graven op de begraafplaats rondom de Kruiskerk in Burgum. Dit onderzoek strekte zich uit tot grafmonumenten met opvallende bedekking, graven van personen met een historische betekenis en oorlogsslachtoffers. Dit heeft geleid tot een drietal overzichten van graven, welke door het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente te Burgum op 18 november 2018 zijn vastgesteld.

Door deze vaststelling hebben de in deze overzichten opgenomen graven een "beschermstatus" verkregen en zijn hierdoor onderdeel geworden van het funerair erfgoed van de Kruiskerk.

Het wekt dan ook enige nieuwsgierigheid nader te onderzoeken welke graven met enige historische waarde **in** de kerk hebben gelegen. Helaas moet worden opgemerkt dat de bronnen voor dit onderzoek nauwelijks voorhanden waren. Niettemin is een poging ondernomen een tipje van de sluier van de in de kerk geplaatste grafzerken op te lichten.

Voor dit onderzoek bedank ik hierbij de gemeentearchivaris van Tytsjerksteradiel voor zijn betrokkenheid en aanlevering van informatie.

2. Historie begraven in en rond de kerk

Lange tijd werd men **rondom**, maar ook **in** de kerk begraven. Ook in de Kruiskerk vond dit plaats.

Er waren dan ook in voorgaande eeuwen allerlei regels voor begraven en hoe je een begraafplaats moet aanleggen. Maar die regels waren per provincie of stad vastgesteld door Provinciale Staten en de gemeenteraad en dus meestal verschillend. De nationale wetgever vond rond 1860 dat de regels voor begraven landelijk gelijk moesten zijn. Daarom kwam er voor het eerst een landelijke wet. Dat was dus de Begrafeniswet. Deze Begrafeniswet van 1869 bevatte regels voor het begraven en de inrichting van begraafplaatsen. Wat die regels zijn, kunt u in grote lijnen nog lezen in de huidige Wet op de Lijkbezorging, want die wet komt voor een groot deel nog overeen met de Begrafeniswet van 1869. De Begrafeniswet was ingesteld om regels te hebben voor het begraven van overledenen. Uitgangspunt hierbij is de volksgezondheid: als je overleden mensen niet tijdig begraaft (of cremeert) worden ze een gevaar voor de volksgezondheid.

3. Historische grafboeken of registers begravingen voor 1850

Historische grafboeken of lijk- of begraafregisters, waarin per graf opgetekend wordt wie erin begraven liggen zijn helaas niet in Burgum aangetroffen.

Toch zijn er enkele dorpen in Friesland geweest die wel begraafboeken hebben bijgehouden van de begraven personen.

Het werd dan ook overgelaten aan de kerkelijke overheid een begraafregister in te voeren, waarin begraven personen werden opgenomen . In sommige dorpen had de grietman hierin een stimulerende rol. Maar helaas in Burgum niet.

De inhoud van graf- of begraafregisters kunnen per begraafplaats wel verschillen. Soms wordt vermeld wie de overgebleven familieleden waren, of wie de eigenaar of huurder van het graf is. In Burgum was de kerkvoogdij van de hervormde gemeente als eigenaar-beheerder van het kerkhof van het dorp Bergum , verantwoordelijk voor de registratie van begraven personen . Daarnaast hield zij doopregisters bij, maar ook trouwregisters en registers van lidmaten.

Omstreeks 1800 had de koster , onder verantwoordelijkheid van de kerkvoogden de taak naast het verlenen van diensten ten behoeve van de eredienst deze boeken bij te houden, met name van de dopelingen en de ouders, met vermelding van de geboortedatum en doopdatum van deze dopelingen. Ook van het lidmatenboek en het boek der huwelijksinzegeningen werden registraties bijgehouden. Wat nu nog steeds gebeurt.

Ook had hij de taak een boekhouding bij te houden van de begrafenissen die op het kerkhof plaatsvonden met aantekening van de nummer en regel, welke door de doodgraver werden aangeleverd.

Feitelijk was het meer een financiële verantwoording en ten laste van wie de kosten konden worden toegerekend, dan het voeren van een registratie van personen die werden begraven.

We moeten helaas concluderen dat een begraafregister waarin werd vastgelegd wie werd begraven in Burgum ontbrak dan wel niet traceerbaar.

Sommige begrafenissen die in Burgum hebben plaatsgevonden konden worden herleid uit het "diaconierekenboek" van Bergum.

Het betrof voornamelijk de begrafeniskosten voor de bedeeden.

Er werd o.a. betaald voor het verzorgen van de zieke, voor het afleggen, het aanzeggen, de doodskist of doodvat, het grafmaken e.d.

Bij bedeling was het een "morele plicht" dat de gealimenteerde (de bedeelde/ de armlastige) de uitdelingen van de diaconie weer trachtte terug te betalen. Een consequentie was dat als een gealimenteerde of bedeelde overleed, de nagelaten goederen aan de diaconie vervielen. Deze werden meestal openbaar verkocht middels een boelgoed. De geleverde diensten van de diaconie werden eerst uit de opbrengst vergoed. Wat dan over bleef was voor de erfgenamen. Meestal bleef er echter een schuld over. In de diaconierekeningen zijn deze boelgoederen vermeld. Veelal blijkt het boelgoed op dezelfde dag als de begrafenis plaats te vinden.

De personalia van de begraafing van de niet bedeeden kon meestal worden afgeleid aan de hand van een grafzerk van de overledene op het graf.

Wel zijn in het verleden in Burgum registers opgemaakt van "grafsteden", een plechtige benaming voor graven.

Niet alleen de burgerlijke, maar ook de kerkelijke overheid legde meer prioriteit bij het vastleggen van de eigenaren van de grafplaatsen (grafsteden) dan bij de overledenen zelf .

Dit in verband met de toe te rekenen kosten voor de inrichting, ophoging en verdere aanpassing van deze grafsteden zowel in als op het kerkhof.

4. Grafsteden op het kerkhof rondom de Kruiskerk

Er heeft in 1771 een inventarisatie plaatsgevonden van de eigenaren van de graven rondom de Kruiskerk . Het betreft een register , opgemaakt op basis van oproepingen in couranten en proclamaties vanaf de predikstoel, samengesteld door kerkvoogden en bekrachtigd door de grietman van Tietjerksteradeel , waarin is aangetekend wie van de graven de rechtmatige eigenaar is.

Uit dit opgesteld register van grafsteden blijkt dat rondom de kerk in dat jaar 827 graven waren uitgegeven.

Dit register is in de bijlagen opgenomen - zie bijlage A

4.1. Verdwenen grafsteden op het kerkhof van historische personen

Uit een inventarisatie van opschriften uit Friesland in de periode 1280 tot 1811, het jaar waarin de burgerlijke stand is ingevoerd, een uitgave van dhr. Drs. Hessel de Walle, een grafstenenkenner van oude zerken en kerkklokken , tevens lid van de Grêfskriftekommisje fan 'e Fryske Akademy, zijn enige grafzerken geïnventariseerd, welke op het kerkhof voorkwamen maar helaas zijn verdwenen.

Deze inventarisatie is eveneens in de bijlagen opgenomen- Zie bijlage B

5. Grafsteden in de kerk

5.1. Verdwenen zerken I

Uit nagelaten papieren van een dorpspredikant in de 18^e eeuw , welke bijeenverzameld is door dhr. H. van Rollema. (pseudoniem van Jhr. Mr. Hobbe Baerdts van Sminia) in de uitgave: *Wandelingen van mijnen oud-oom den opzigter door een gedeelte van de provincie Friesland; bevattende eene plaatselyke en geschiedkundige beschrijving van de merkwaardigheden der grietenij Tietjerksteradeel.* (Uitgave Leeuwarden: W. Eekhoff, 1841.) zijn tijdens een rondgang binnen de Kruiskerk enige zerken aangetroffen welke helaas niet meer aanwezig zijn.

(N.B. de rechtopstaande zerken, die bewaard gebleven zijn, worden elders besproken)

Het zijn de volgende zerken welke tijdens de rondgang in de kerk aangetroffen zijn:

1. Een kleine vierkante steen met schrift(het jaartal uitgesleten) den 26 Januari is in den Heere gerust de eerbare Baukje Oeges, in leven huisvrouw van Martinus Lauerman, Pastor te Bergum, olt in haar 84e jaar

2. Twee kleine vierkante zerken ,

op de eerste : Ao 1613 den 9 November is geboren Vrouck Mar: tini ,

M. Lauvermans dr. , sterf Ao 1617 de 8 Aprilis.

En : Ao 1620 de 9 Decembris is geboren Vrouck Martini M. Lauvermans dr. en sterf Ao 1621 de 20 Januarij.

3.. In den zuiderhoek een vierkante steen middelmatige grootte , met het opschrift : Anno 1693 den 29 Januarius is in den Heere gerust die Eerbare en deughtsame Catharina Wigerius in haar le ven geweest de huisvrouw van Johan Peter Ma thewes , Castelein van zijn Vorst : Doorl: de Vorst van GEDEELTE VAN FRIESLAND. 127 tot Nassauw etc. , alhier tot Bergum , out zijnde in haar 46ste jaar.

4. Een dito : Anno 1720 den 29 October is in den Heere gerust den Eersamen Johan Peter Mathe wes , Castelein van zijn Vorst. Doorl. de Vorst tot Nassauw , alhier tot Bergum oud zijnde 76 jaar.

5. In den noorderhoek een zeer groote , lang werpig vierkante steen , waarop in het midden staat : Den 8 Junij 1675 is gestorven Arnolt Walsdorf fer , Capt. Luit. over de Comp. Switsers van Maurits , oud 63 jaren. (zie onder 5.2. boeknummer 338 inventarisatie Hessel de Walle)

5.2. verdwenen zerken c.q. grafstenen II

Hierbij de inventarisatie van verdwenen grafstenen, opgesteld door genoemde Drs. Hessel de Walle.

Inventarisatie verdwenen grafsteden in de kerk

Oude , verdwenen, grafstenen in de Kerk periode 1600- 1800

naam: Onbekend
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum:
aant.: ;

vindplaats: in de kerk; verdwenen
type: Grafstenen
bron: Graftschriften Tietjerksteradeel
plaats: Bergum

Hier leggen begraven 3 kjnderen va Thomas Radforde en Cathrijna Fynia

naam: Radforde, Thomas
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum:
aant.: *gehuwd Trijntje Frederiks Fynia; alias Thomas Engelsman; herbergier te Bergum in 1605 en 1612; in 1613 woonden ze in Leeuwarden, in 1618 te Bergum*

boeknummer: 317

idem

naam: Fynia, Trijntje Frederiks
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum:
aant.: *dochter van Freerk Finia en Maaike Adriaans (van) Cronenburgh; gehuwd 1 Thomas Radforde; gehuwd 2 Hendrik Jans Brobergen; overleden voor 1643*

idem

naam: Ale Siemens
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum:
aant.: *gehuwd 1606 Rixt Binnes; geboren rond 1585; overleden na of in 1657*

vindplaats: in de kerk; verdwenen
type: Grafstenen
bron: Graftschriften Tietjerksteradeel
plaats: Bergum
boeknummer: 318

Anno ... [den eersamen] Ale Symens out ontrent 72 iaer en leit alhier begraven

naam: Cornelis
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum:
aant.: verder niet bekend

vindplaats: in de kerk; verdwenen
type: Grafstenen
bron: Graftschriften Tietjerksteradeel
plaats: Bergum
boeknummer: 319

... 4 febr. is in chris... Cor...

<p>naam: Tjeerd geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: ;</p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 320 <i>Ao den ... Tjeerd H... den 6 apr... s...</i></p>
<p>naam: Onbekend geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd Hendrik Johannes Rhala; geboren rond 1593; overleden voor 1624</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 321 <i>Al is laest o... vrouw wedu... heere Henricus R[hala]... in leven o... generaal ... y ... ten van Friesland. ... mart[i] is in christ iesus seer ... eerbare vrouw Anna va Rhala huysvrouw van de ... Iacobus Recalff secretaris van Tietzercksteradeel out [86?] iaer en ... h...</i></p>
<p>naam: Rhala, Hendrik Johannes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 18-11-1640 aant.: <i>zoon van Johannes Hendriks Rhala en Aletta Lourens de Veen; gehuwd 1 Onbekend; gehuwd 2 1624 Anna Duurcoop; student 1605 Franeker; professor</i></p>	<p>boeknummer: 321 <hr/> idem</p>
<p>naam: Rhala, Anna Cornelia Hendriks geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd 1. 1688 Jacob Jacobs Recalff; gehuwd 2 1695 Hendrik Recalff, neef van eerste man;</i></p>	<p>boeknummer: 321 <hr/> idem</p>
<p>naam: Recalff, Jacob Jacobs geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd 1688 Anna Cornelia Hendriks Rhala; geboren rond 1663; student 1680; overleden rond 1697; grietenijsecretaris 1686 - 1697; armvoogd</i></p>	<p>boeknummer: 321 <hr/> idem</p>
<p>naam: Laurman, Martinus Martinus</p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen</p>

<p>geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 13-10-1654 aant.: <i>gehuwd 1. Berber Jochems; gehuwd 2. Leeuwarden 1623 Ietje Bouwes, wed. Evert Franses; waarschijnlijk in Holland geboren; in 1604 conrector Sneek; dominee te Oosterend 1609, te Bergum 1614</i></p>	<p>bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 332 <i>[Anno 1654] den 13 october is in den heere gerust ... waerden ende godt salighen dr ... [Laur]man pastoor in ... [7]7 iaar ende leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Arend Wietses geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 26-04-1662 aant.: <i>gehuwd Baukje Gerkes wed. Aebe Sietses, die in 1703 nog leefde en naderhand nog twee- of driemaal trouwde, in totaal dus vier of vijf maal; boer te Bergum (1648), later te Oldeboorn, overleden te Oldeboorn, maar begraven te Bergum</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 334 <i>Anno 1662 den 26 april is inden heere gerust die eersame Aarn Wytses oud in syn ...ste jaer ende leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Rixt Binnes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 17-10-1663 aant.: <i>gehuwd 1606 Ale Siemens;</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 335 <i>Anno 1663 den 17 october sterf de eerbare Rickxt Binnes de huisvrouw van Alle Symens olt 74 iaer en leit hier begrave</i></p>
<p>naam: Ale Siemens geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd 1606 Rixt Binnes; geboren rond 1585; overleden na of in 1657</i></p>	<p>boeknummer: 335 idem</p>
<p>naam: Walsdorffer, Arnold geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 08-06-1675 aant.: <i>; officier; woonachtig op Walsdorf ten noorden van Bergum</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 338 <i>Den 8 iuny anno 1675 is gesturve Arnolt Walsdorffer captn luitnt over de compe Switsers va [furst?] Maurits oudt 68 jaer ende leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Grons, Meie Lolkes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 21-09-1712 aant.: <i>gehuwd Riemkje Hilbrands; rechter; verm afkomstig Hichtum</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Graftschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 344 <i>Anno 1712 den [2?]1 september is in den heer gerust den eersamen Meije Lolkes Grons mederechter van de grietenije Tzietierksteradeel olt int 57 jaar</i></p>

	<i>en leit alhier begraven</i>
<p>naam: Riemkje Hilbrands geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 19-10-1721 aant.: <i>gehuwd Meie Lolkes Grons;</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Grafchriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 346 <i>Anno 1721 de 1[9?] october is in den heere gerust ... eerbare Riemke Hilbrants weduwe van Meije Lolkes Grons in leven mederegter van de grietenije Tzietjerksteradeel old 78 iaer en leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Grons, Meie Lolkes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 21-09-1712 aant.: <i>gehuwd Riemkje Hilbrands; rechter; verm afkomstig Hichtum</i></p>	<p>boeknummer: 346</p> <hr/> <p>idem</p>
<p>naam: Minne Wierds geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 18-07-1758 aant.: <i>zoon van Wierd Harts en Antje Minnes; gehuwd 1703 Baukje Klases; timmerman</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk; verdwenen type: Grafstenen bron: Grafschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 347 <i>Anno 1758 den 18 iuly is in den heere gestorven den eersaame Minne Wie[rds] in leeven mr timmerman tot Bergum out tagtig iaaren en ses maanden beneffens zyn huisvrouw overleeden den 10 december 1753 out 79 iaaren en leggen alhier begraven</i></p>
<p>naam: Baukje Klases geb.datum: doopdatum: 17-10-1675 sterfdatum: 10-12-1753 aant.: <i>dochter van Klaas Jans en Romkje Offringa; gehuwd 1703 Minne Wierds; gedoopt Hardegarijp;</i></p>	<p>boeknummer: 347</p> <hr/> <p>idem</p>
<p>naam: Bruining, Gerbrand Regnerus geb.datum: doopdatum: 16-10-1701 sterfdatum: 17-10-1760 aant.: <i>zoon van Regnerus Bruining en Rinskje van Houten; gehuwd 1733 Sibbila Catharina Lolkema;</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk, inmiddels verdwenen type: Grafstenen bron: Grafschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 348 <i>Ao 1760 den 17 oct is gestorven d Gerbrandus Bruining in leven predikant te Bergum out 58 iaeren en legt hier begraven</i></p>

5.3. Eigenaren van verdwenen Grafsteden

In het najaar van 1789 is een register opgesteld van grafsteden in de kerk, met het doel de kosten over het maken en ophogen van de vloer in de kerk inzichtelijk te maken.

In dat jaar is eveneens een register opgesteld van grafsteden, op advertentie in de courant gedaan en bij opgave, van eigenaren van deze grafsteden.

Aan de hand van deze registers is onderstaand overzicht opgesteld.

Helaas is in de kerk van deze genoemde grafsteden ook niets meer te vinden.

Inventarisatie eigenaren van Grafsteden in de kerk 1789

Eigenaren:

Oostzijde

Nicolaas Swalue en Antje Swalue, huisvrouw van Tjeerd van der Meulen; 2 verste graven op het oosten

Dus Laurman, graf ten zuiden van de vorige graven

Cornelis Gaikema, 2 graven, ten zuiden

Grietman H.B. van Sminia, 3 graven, ten zuiden van de vorige tot aan de zuiderste muur

R. Rinsma, 3 graven ten westen hiervan

Jelle Albarts, 3 graven

Hr. J. van Idsinga, 6 graven ten westen van de vorige

Haje Tjallings, 3 graven

Tjeerd Hajes, erven, 2 graven

F. IJpey, 2 graven, tussen de Peij deuren in de gang

In de Noorder armstok

Hr. Grietman H.B. van Sminia, aan de ingang van de deur, een legerstee, met een zerk gedekt. 2 graven

Weduwe van Hr. J. van Idsinga, 2 graven

Jan Aukes van der Sluis en Grijtje Aukes van der Sluis, huisvrouw van Gerben Sickes, 3 graven

In de Zuiderhoek armstok

Hr. J. van Sminia, zoon, 2 graven

Sijbrigje Jans, te Ureterp, 2 graven, ten zuiden van de vorige

Erven Dhr.G. du Guere, 2 graven (onder blauwe stenen)

Weduwe Capitein van Altena, 2 graven, ten zuiden van de vorige

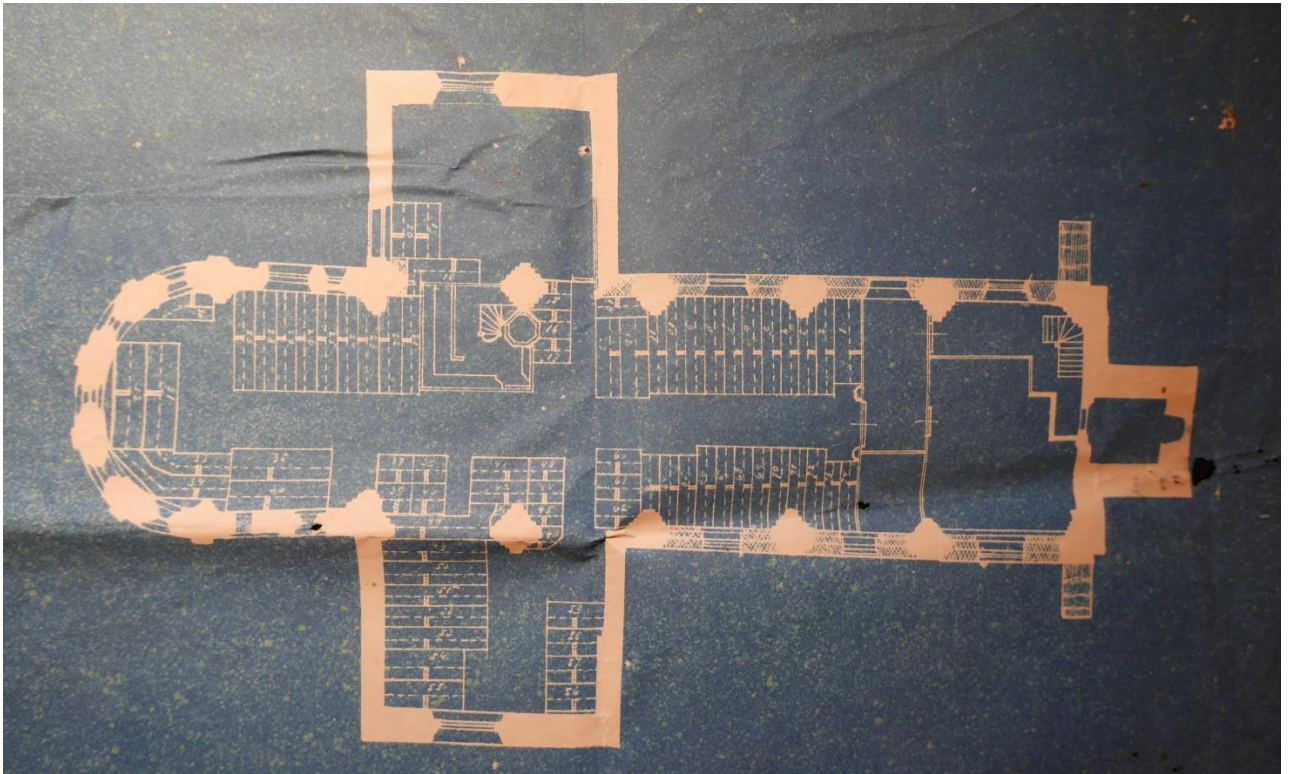
Onder het orgel

Weduwe van Cornelis Gaikema, 2 graven

6. Aanwezige grafsteden in de kerk

6.1 Voorportaal

De in dit portaal op de vloer liggende grafzerken of fragmenten lagen oorspronkelijk in het Schip of in het koor van de kerk, veelal in de gangpaden. Zie onderstaande plattegrond

Interieurtekening Kruiskerk 1650-1952

Boeknummer 316; foto: Harm de Vries

priesterzerk uit 1553 en op 2 hoeken de symbolen van de evangelisten Lucas (rond) en Marcus (leeuw)

<p>naam: Galenus Galcko geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: ; priester</p>	<p>vindplaats: in de kerk; voorportaal onder de trap in de hal type: Grafstenen bron: Onderzoek Hessel de Walle plaats: Bergum aantekening: priesterzerk; stuk verdwenen boeknummer: 316 ... obie[rt un?]<i>les dni mgr Galenus Galcko &d Gherardus ac Iowck me ph. .dary qui boa moastery mltu auxcel ... is ut [cei?]pa Ao MCCCCC en ...</i></p>
<p>naam: Gerard geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: ; priester</p>	<p>boeknummer: 316 idem</p>

Boeknummer 337

Cartryna Hartmans /Jacob van Hoogenhuisen

naam:
Catharina
Hartmans
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum: 08-
01-1668
aant.: gehuwd
Jacob van
Hogenhuizen;

vindplaats: in de kerk, voorportaal

type: Grafstenen
bron: Onderzoek Hessel de Walle
plaats: Bergum
boeknummer: 337

Den 8 januarii 1668 is in de heere gerust deuchtrycke juffrou Catrynna Hartmans huisvroue van den heer Iacob van Hoogenhuisen ende leit hier begraven

Hier leit begraven den erentphesten Iacob van Hoogenhuisen in leven commys van den heer ontvanger generael Philips Dublet ende Jacob van Volbergen geweest en is gesturven den 4 april 1669

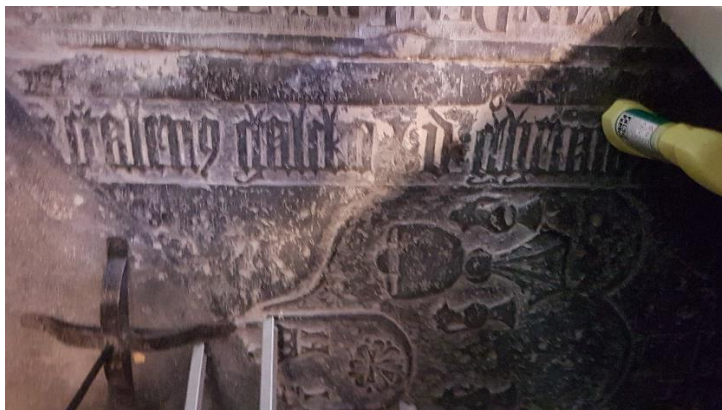
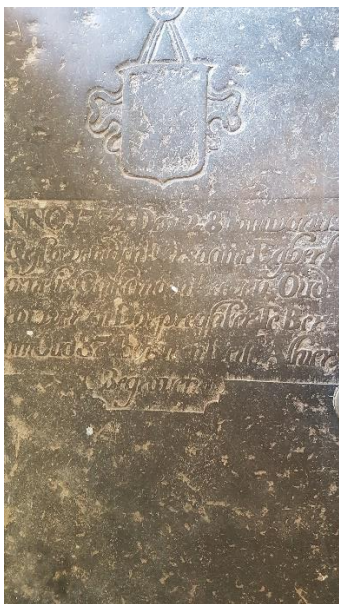

naam:
Hogenhuizen,
Jacob van

boeknummer: 337

geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 04-04-1669 aant.: <i>gehuwd Catharina Hartmans; commies; mogelijk woonachtig op Hogenhuys, ten noorden van Bergum</i>	idem
naam: Dublet, Philips Philips geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>; belasting ontvanger; in dienst van de generaliteit?</i>	boeknummer: 337
naam: Volbergen, Jacob van geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>; belasting ontvanger</i>	boeknummer: 337
geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>; belasting ontvanger</i>	idem

Egbert Cornelis Gaikema

naam: Recalff, Cornelis Jacobs
geb.datum:
doopdatum: 21-04-1632
sterfdatum: 14-02-1695
aant.: *zoon van Jacob Jacobs; gehuwd Geertruida Alles; doctor; grietenijsecretaris 1660-1687; volgens andere bronnen 1708 overleden*

vindplaats: in de kerk, voorportaal
type: Grafstenen
bron: Onderzoek Hessel de Walle
plaats: Bergum
boeknummer: 342
Ao 1695 den 14 febr: is in christ... Cornelius Recalff i:u:d: en old secretaris van Tietzercksteradeel old 67 iare alhier begrave den 22 dito

Boeknummer 349

naam: Gaykema, Egbert Cornelis
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum: 18-01-1774
aant.: *zoon van Cornelis Egberts*

vindplaats: in de kerk, voorportaal
type: Grafstenen
bron: Onderzoek Hessel de Walle
plaats: Bergum
boeknummer: 349

<p><i>Gaykema en Wietske Laurman; gehuwd 1719 Janke Atses, Bergum;</i></p>	<p><i>Anno 1774 den 18 januwaris is gestorven den eersaame Egbert Cornelis Gaikema in leven oud brouwer en dorpreghter te Bergum oud 87 jaar en leit alhier begraven</i></p>
--	--

6.2 In de kerk

6.2.1. Rechtopstaande grafzerken in beide transepten

Tegen de Westmuur van het zuidertransept

Grafzerk van Oedts Arents Haersma en zijn vrouw Lutske Bruchts Rietsma van Hoytsma.

Latere bijzetting vond plaats van Oldolphus van Hillema.

<p>naam: Haersma, Oeds Arends van geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 13-02-1615 aant.:</p> <p><i>gehuwd Lutske Bruchts Rietsma van Hoytsma;</i></p>	<p>vindplaats: in de kerk type: Grafstenen bron: Onderzoek Hessel de Walle plaats: Bergum boeknummer: 323</p> <p><i>Hier leit begraven de erentvesten Oedts Aernts Haersma in tide rekemeister van Friesland en is gestorven den 13 february Ao 1615</i></p> <p><i>Maiorum fundis ac stirpe decorus Odolphus</i></p>
--	--

<p>geboren voor 1548; rekenmeester; gecommitteerde</p> <p>ten landsdage, kerkvoogd</p>	<p><i>Haersma est marmoreo conditus hoc tumulo assetor recti patriae dum gessit honores vitaque privatim nec sine honore fuit Mnêmosunon praesens post tristia funera ponunt coniunx moesta viro filia moesta patri</i></p> <p><i>de 19 septembr Ao 1622 sterf Luts Rietsma va Hoytsma syn wyf</i></p> <p><i>Anno 1663 den 16 september is inden heere gerust den erentfesten Odolphus van Hillema out in syn 47 iaer ende leit al hier begraven</i></p>
<p>naam: Rietsma van Hoytsma, Lutske</p> <p>Bruchts geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 19-09-1622 aant.: <i>gehuwd Oeds</i></p> <p><i>Arends van Haersma;</i></p>	<p>boeknummer: 323</p> <hr/> <p>idem</p>
<p>naam: Hillama, Oeds Jelt van</p> <p>geb.datum: doopdatum: 11-03-1615 sterfdatum: 16-09-1663 aant.: <i>zoon van Jelte Keimpes Hillama en Aukje Oedses van Haersma; ;</i></p>	<p>boeknummer: 323</p> <hr/> <p>idem</p>

Tegen de Westmuur van het noordertransept:

Kapitein Gellius van Bouricius

<p>naam: Bouricius, Jelle Hectors van geb.datum:</p>	<p>vindplaats: in de kerk type: Grafstenen</p>
--	--

doopdatum: 02-01-1628
sterfdatum: 11-11-1654
aant.: *zoon van Hector Jacobs van Bouricius en Houkje Jeltes Hillama; ; officier, kapitein*

bron: Onderzoek Hessel de Walle
 plaats: Bergum
 boeknummer: 331

Anno 1654 den 11 november is in den heere gerust den erentphesten capeteyn Gellius van Bouricius oudt in sijn seven en twintichste iaer en leit hier begraven.

Qui christo moritur vivit qui vivit in illo non moritur non est mors ubi christus adest
(Op den dood in Christus)

In het midden 4 familiewapens

Bouricius

Onga
Buigers
Auckema
Hillama
Matsma
Haersma
Heutsma

(zie hiervoor afbeeldingen familiewapens
 c.q. zegels)

<p>naam: Bouricius, Hans Pieters van geb.datum: _____ doopdatum: _____</p>	<p>boeknummer: 331</p>
<p>sterfdatum: 30-04-1577 aant.: <i>gehuwd Aukje Franses Onga; geboren rond 1517</i></p>	<p>idem</p>
<p>naam: Onga, Aukje Franses geb.datum: _____ doopdatum: _____</p>	<p>boeknummer: 331</p>
<p>sterfdatum: _____ aant.: <i>gehuwd Hans Pieters van Bouricius;</i></p>	<p>idem</p>
<p>naam: Buigers, Jan Jacobs van geb.datum: 13-12-1510 doopdatum: _____</p>	<p>boeknummer: 331</p>
<p>sterfdatum: 01-04-1555 aant.: <i>zoon van Jacob Jans van Buigers, ook van Wieringen en Baukje Hilbrands van Unia; gehuwd Rinske Pieters Auckama; advocaat; grietman</i></p>	<p>idem</p>
<p>naam: Auckama, Rinske Pieters geb.datum: _____ doopdatum: _____</p>	<p>boeknummer: 331</p>
<p>sterfdatum: 13-10-1580</p>	<p>idem</p>

aant.: <i>dochter van Pieter Pieters van Auckama en Ietje Taedes Hoppers; gehuwd 1 Jan Jacobs van Buigers; gehuwd 2 Sape Jans van Wissema;</i>	
naam: Hillama, Keimpe Jeltes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 28-11-1618 aant.: <i>gehuwd Eelkje Teeuwes van Matsma;</i>	boeknummer: 331 idem
naam: Matsma, Eelkje Teeuwes van geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd Keimpe Jeltes Hillama; geboren rond 1540</i>	boeknummer: 331 idem
naam: Haersma, Oeds Arends van geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 13-02-1615 aant.: <i>gehuwd Lutske Bruchts Rietsma van Hoytsma; geboren voor 1548; rekenmeester; gecommiteerde ten landsdage</i>	boeknummer: 331 idem
naam: Rietsma van Hoytsma, Lutske Bruchts geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 19-09-1622 aant.: <i>gehuwd Oeds Arends van Haersma;</i>	boeknummer: 331 idem

6.2.2. Graven in de Kerk, zuidzijde (*)

Tijdens de laatste restauratie (1952-1957) waar (opnieuw) de zijbeuken zijn aangebracht, zijn diverse graven op de plaats waar deze zijbeuken staan, verplaatst. Er waren enkele familieleden die hiervoor geen toestemming hebben verleend. Vandaar dat op deze plaatsen in de vloer van de zuider zijbeuk de drie onderstaande naamzerkjes zijn geplaatst.

Aaltje Baukes Jelsma- Visser overl 15-12-1922 in de zijbeuk zuidzijde (herdenkingsplaat)

Jelle Wijbes Jelsma , overl. 5-02-1920

idem

Jitsche van der Veen, overl 5-7-1917

idem

(Voorheen regel 24, nrs. 1, 2 en 3)

7. Familiewapens

Op diverse grafzerken zijn familiewapens te zien en andere heraldieke symbolen. Op de grafzerken die in de kerk aanwezig zijn, zijn de volgende familiewapens te vinden

naam: Galenus Galcko geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: ; priester Wapen: wapen0519	vindplaats: in de kerk; voorportaal, onder de trap in de hal type: Grafstenen bron: Onderzoek Hessel de Walle plaats: Bergum boeknummer: 316 <i>... obie[rt un?]]es dni mgr Galenus Galcko &d Gherardus ac lowck me ph..dary qui boa moastery mltu auxcel ... is ut [cei?]]pa Ao MCCCCC en</i>
--	--

...

naam: Recalff,
**Cornelis
Jacobs**
geb.datum:
doopdatum:
21-04-1632
sterfdatum: **14-
02-1695**

aant.: zoon van
Jacob
Jacobs; gehuwd
Geertruida
Alles; doctor;
grietenijsecretari
s 1660-1687;
volgens andere
bronnen 1708
overleden

Wapen:
wapen0518

vindplaats: in de kerk, voorportaal
type: Grafstenen
bron: Onderzoek Hessel de Walle
plaats: Bergum
boeknummer: 342

*Ao 1695 den 14 febr: is in christ... Cornelius Recalff i:u:d: en old
secretaris van Tietzercksteradeel old 67 iare alhier begrave den 22 dito*

naam:
**Catharina
Hartmans**
geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum: **08-
01-1668**

aant.: gehuwd
Jacob van
Hogenhuizen;

Wapen:
wapen0517

vindplaats: in de kerk, voorportaal
type: Grafstenen
bron: Onderzoek Hessel de Walle
plaats: Bergum
boeknummer: 337

*Den 8 januarii 1668 is in de heere gerust deuchtrycke juffrou Catryna
Hartmans huisvroue van den heer iacob van Hoogenhuisen ende leit hier
begraven*

*Hier leit begraven den erentphesten iacob van Hoogenhuisen in leven
commys van den heer ontvanger generael Philips Dublet ende Jacob
van Volbergen geweest en is gesturven den 4 april 1669*

naam:
**Hogenhuizen,
Jacob van**

boeknummer: 337

geb.datum:
doopdatum:
sterfdatum: 04-04-1669

aant.: *gehuwd Catharina Hartmans; com mies; mogelijk woonachtig op Hogenhuys, ten noorden van Bergum*

Wapen:
wapen0516

objecttekst idem

Familiewapens op staande zerk van kapitein Bouricius , type zegel

Bouricius

Buigers

Onga

Auckema

Hillama

Matsma\

Haersma

Heutsma

8. Overige elementen e.d. in of aan de Kruiskerk

Overige elementen in de kerk aanwezig dan wel verdwenen

Herenbank zuidzijde

alliantiewapen en helmfiguren met symbool hert en eenhoorn ,

eigenaar van de bank vermoedelijk

Douwe Carel van Unia, geboren Jelsum 1649, overleden 5 dec 1708 ,59 jaar, zoon van Julius Meckema van Unia (VII) en Ydt van Aylva.

Grietman van Tietjerkstadeel vanaf 24-12-1669 tot 1689.

In het Fries Museum is een portret van Douwe Carel van Unia (omstreeks 1698).

Douwe is getrouwd Oenkerk 3 jan 1675 met zijn nicht Luts van Aylva, ,ook Lucia,, geboren Oenkerk 1652, overleden Leeuwarden 11 mei 1730 ,77 jaar,

**naam: Laurman, Martinus
Martinus**

geb.datum:

doopdatum:

sterfdatum: 13-10-1654

aant.: *gehuwd 1. Berber Jochems;
gehuwd 2. Leeuwarden 1623 Ietje
Bouwes, wed. Evert*

*Franses; waarschijnlijk in Holland
geboren; in 1604 conrector Sneek;
dominee te Oosterend 1609, te
Bergum 1614*

vindplaats: **avondmaalsbeker**, kerk in de kluis.

type: Bekers

bron: Catalogus tentoonstelling van Friesch Zilver 1927 15 aug. - 15 sept.

plaats: Bergum

boeknummer: 330

MML 1643 d'kercke beecker t'Bergum den ghereformeerde armen

toebehoorende

naam: Balthasar, Jurjen

geb.datum:

doopdatum:

sterfdatum:

aant.: *; geboren omstreeks 1607 en
afkomstig van Zwickau; goot van
1651 - 1668 klokken*

boeknummer: 333

Idem

Klok door Jurjen Balthasar gegoten met latijnse opschrift
*Sacra sepulturas, motus, incendia, leges, cum jubeor,
Sonitu perterebrante loquor,* vertaald:

Ik verkondig de eredienst, begrafenissen, oproer, brand en wetten, als ik
Word bewogen, met doordringende klank.

<p>naam: Harmen Thomas geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>zoon van Thomas Sakes, schoolmeester; gehuwd Antje Andries; geboren 1634; overleden Bergum 1693 / 1696; timmerman</i></p>	<p>vindplaats: geschreven op koorwand, donkerrood krijt</p> <p>niet meer aanwezig type: Memoriestenen en -tekens bron: Grafchriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 339 <i>O godt weest mijn ziel genadigh Harmen Tomas out 46 jaer 1680</i></p>
<p>naam: Glinstra, Johannes Hectors van geb.datum: doopdatum: 21-10-1683 sterfdatum: aant.: <i>zoon van Hector Iepes van Glinstra en Johanna Asseverus van Vierssen; gehuwd 1705 Louisa Albartina van Glinstra; gedoopt in Leeuwarden; gecommiteerde in de rekenkamer; grietman Tietjerksteradeel 1706 - 1714</i></p>	<p>vindplaats: steen kerk, boven de ingang zuidzijde</p> <p>In de zuidmuur wijst een gedenksteen met naam (Johannes van Glinstra) en jaartal op een verbouwing in Burgum, Herv. kerk, plattegrond BURUM 101 Burgum, Herv. kerk 1707.</p> <p>niet meer aanwezig type: Memoriestenen en -tekens bron: Grafchriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 343 <i>Johannes van Glinstra</i> <i>anno 1707</i> <i>Tieble A[an?]s</i></p>
<p>Gedenkplaat neerstorten Bommenwerper op 7 september 1941,</p> <p>Gedenksteen aangeboden door vader van piloot Frank Thorpe</p> <p>Ter nagedachtenis van zijn zoon met zijn bemanning</p>	<div data-bbox="708 1010 1209 1292" data-label="Image"> </div> <p>aangebracht boven de deur aan noordzijde van de kerk</p>
<p>Afhangende versiering op het orgel gebouwd door L. van Dam in 1788 Op dit lampet zijn tussen het jaartal 1788 de alliantiewapens aangebracht van grietman Hobbe Baerdt van Sminia en zijn echtgenote Albertine Hectordr van Glinstra</p>	<div data-bbox="708 1379 1383 1758" data-label="Image"> </div>

Bijlage A : Register van Grafsteden 1771

Agels

Tijdsch. Agel 608 2ma 1/2

7	Ontw. D. Deuma cum Soc. 2	2
	Renee Douwe Scaardec 2	2
	Raye Douwe cum Soc. 4	4
8	Samen die noen kinkben 4	4
	Jhs Johannes 2	2
	Abraham Abrens 2	2
	Alle Classen cum Soc. 3	3
	Maack. Subrens idem 3	3
	Barlet. Jacobs loten 4	4
	Cornelis Jurgens Cadich 4	4
	Lümin Outgere wed' 2	2
	Wijerz Maalland. Noen 2	2
	et. Soc. 2	2
	D. J. J. 2	2
	Hedw. Alberts noen Soc. 2	2
9	Spers Oubles noen Libe 3	3
	Galt. Kogelid. et Soc. Soc. 2	2
	Jacob. Nam 5	5
	Geortje. Jans cum Soc. Soc. 3	3
	Simon J. de Jong 5	5
	Hendrik. Abrens kinkben 4	4
	Wijerz Martens noen Soc. 7	7
	et. Soc. 7	7
10	Meent. Jans noen Soc. 3	3
	Cornelis Cornelis kinkben 3	3
	Alle Andries 2	2
	Edw. Pijer. Molenaar 2	2
	Sijtel. Jans (Mon) 2	2
	Lake Ditskes cum Soc. 7	7
	Jebbe. Gorres cum Soc. 2	2
	Wibbe. Hines 2	2
	Jans Clasas kinkben 2	2
	Elke. Oens 2	2
11	Jozef. Dirks 2	2
	Tomin. Nicks Noten 2	2
	Witke. Luke. wed' 2	2
	Dianonic. v. Vastoum 2	2
	Dufoer. alhier 3	3
	Atze. Wibbe. noen Soc. 5	5
	in Oostrijck 5	5
	Gbea. v. Dijk. v. Licht. Ten. Soc. 2	2
	Jans. Jelle. Soc. 2	2
	Jakob. J. Schuurman 2	2
	J. J. Schuurman 2	2
	24.	24.

Agels

Graven

12	Jozef. Dirks 1	1
	J. J. Dirks 3	3
	Jakob. Emmerts noen Soc. 2	2
	Wijerz. Wijerz. G. in. Alt. 3	3
	Jan. Wierds 2	2
	Willem. Jans. Adisfont 2	2
	Wijerz. Wijerz. Soc. 2	2
	Willem. Willems 3	3
	Wijerz. J. J. Soc. 5	5
	23.	23.
	Agel. noen Soc. 23.	23.
13	Jantje. F. Soc. 3	3
	J. J. Soc. 4	4
	Coenraad. Soc. 2	2
	9.	9.
14	Jantje. F. Soc. 2	2
	De. Soc. 1	1
	Ynze. G. Soc. 2	2
	Jebbe. Soc. 2	2
	Wibbe. Soc. 2	2
	9.	9.
15	Laas. Soc. 7	7
	Jake. Soc. 3	3
	10.	10.
16	De. Soc. 1	1
	Johann. Jans. noen Soc. 2	2
	Com. Soc. 4	4
	Althim. Soc. 3	3
	Amse. Soc. 4	4
	11.	11.
17	Meent. Soc. 6	6
	Ketie. Soc. 1	1
	7.	7.
18	Laas. Soc. 2	2
	Alle. Soc. 2	2
	Andries. Soc. 2	2
	6.	6.
19	Meit. Soc. 3	3
	J. Soc. 2	2
	Jans. Soc. 4	4
	Jakob. Soc. 4	4
	7.	7.
20	Gospe. Soc. 3	3
	Ontw. Soc. 1	1
	Christiaan. Soc. 2	2
	23.	23.
	9.	9.

Agels 24

22

23

24

25

26

27

28

29

30

Acquels

Yfar

21^e Tiele J. Vosgra 5
Albeart Schuerman
et frat 4

9.

22^e Tiele Glasz Optinuel 3
Peyroni. Adria cum. soc. 4
Geort Oebles wed. vtr. 2
T. Tolsoni toll. vtr. 2

12.

23^e Anthonis Jymens 3
Aykla Cornelis noc. ux. 2
Cotte Medicus et frat. drcum. 2
Boey. Primumborn cum. soc. 3
Yfar. Gualts. Leu. drcum. 2
Glas. Wierd. noc. ux. 3
Cous. Arie Bergstra
t. vtr. 6

14.

24^e Glas. Minerta noc. ux. 4
Gheort Pieters 2
Cyter. Speerds gascum. 2
Jakob. A. Nautes 6
Cornelis Wives cum. soc. 4
Glas. Wierds noc. ux. 4
Jalling. Douls noc. ux.
et hanc. soc. Ottoguel. 4
Tjebbe Gients noc. ux. 4

24.

25^e Hermanus Hendria et frat. 2
Jalling. Glasz 2
Jogchem. Glasz gascum.
Gheort. G. Wildelkine
Doye. Speerds Kypok.
Sam. n. l. t. A. v. d. s.
Voch. end. Rindes.
Alles. Berres cum. soc.
Geort. Liederis
W. P. m. en. drcum. noc. ux. 4

26^e Jari 2
Peyroni 2
Martens Martens 2
In. Beer. Luchet noc. ux. 4

14

28^e Petrus Jelles cum. soc. Suamus 3
Florid. Buspela Offspringer cum. soc. 3
Onts. D. D. vtr. hanc. vtr. Suamus 2
Rind. Oebles 2
Jari. Jans cum. soc. Gascum 3
T. be. Speerds 2
Wilde. Martens 4
T. Willems wed. et frat. vtr.
Kuchborn 2
Tjebbe. Doerkes 4
Tjebbe. Douards noc. ux. et soc.
vtr. L. v. d. s. 2
Geort. G. vtr. 2
Gheort. Jans noc. ux. 2
Wibron. Hendria vtr. 2
Draive. Willems cum. soc. 2

20

9^e De. kook 4
Baltus. Jelles noc. ux. 3
Coirwe. Jelles cum. soc. hanc. 3
Gheort. Jans cum. soc. 2
Martens. Martens 4
Boirwe. Tjebbe 2
W. P. m. en. drcum. 2

30^e Jochim. Albeats et frat. 3
Geort. Daniel Rimp 4
Pijter. Jachobs gascum. b. 2
Draive. Gheorts noc. ux. J. cum. soc. 2
Rienk. Daniels Kuchborn 2

Jochim. L. cum. soc.
Geort. Rindes
Oebles. Luchet. L. drcum.
Doye. J. D. R. drcum.
Jari. Martens cum. soc. 3
Martens. Melles 3

J. Jymens Gheorts noc. ux. 4
Jans. Speerds noc. ux. 2
L. drcum. Rindes 4
Gheort. Luchet cum. soc. 4
Tjebbe. Speerds et hanc. cum. soc. 3

Regels *bonestende Soom en forte Regol*

- 32 Jan Hendriks cum soc. 4
 Anna Abraham's 4
 Tiete Clasie noc. lib. Opimprel 2
 De Kerck (jouw in bencken)
 is de distantie van 9
 Mettje Hendric wed. Bosgra
 u. Zuwarden 6

22.

De Coft. voorlopende Lange Regels

- 33 Brouwe Johannes cum soc. 3
 Bartel Speerds potam 3
 Mattum Limes cum soc. Garyp 2
 Jakob Douwes cum soc. 5
 Folkert Annis Suameer 2
 Fietje Mürks 3
 Claas Jans Suameer 3
 Walter. Melles Garyp 5
 Derick cum soc. 2
 Tomas Lapes Rotterdam 2
 De kerck 1
 Marten vander Noord 3
 Jakob Eberts wed. cum soc.
 in Garyp 4
 Jorrit Jakobs noc. lib. 1
 Lammert. Zindes 2
 Jan Joakim cum soc. Teyts 2
 Alie Clasie Schuttevoender 2
 Jantje Feddes 2
 Sibbe Bandent 2
 Lammert Warners 2
 Auke Jans 2

53.

- 34 De. Heedkamp et Soc. Veenum 6
 Alie Clasie 1
 Alie Andries 2
 Firk Jeens 2
 Derick Noe-w. 2
 Auke Stavorstius 2
 Jan Ouanes noc. ux. Ustrum 1
 Jan Gerardus Smit et frat. 4
 Pitor Felcus Smit 5
 Sibbe Jakobs wed. Aypkerck 7
 Rienk Hoyns 2
 Claas Gerardus noc. ux. et soc. 5
 Jan. Hoels cum soc. Maanen 3
 Fieble. Sijks cum soc. 5
 Sjoerd Westjols 3
 Wasje. Harmens 3

53.

Grav.

- 35 Brouwe Tjffes 2
 Benjamin en Gennerts 2
 Onnoert Emkes et frat. 3
 Jakob Jochims Schultmaker 1
 Bartel PETERS noc. ux.
 et soc. Teyts 2
 Ebert Galkema 2
 Jan Greshes 2
 Marboer Martens cum soc. 4
 Jan Aukes te. Leea. Veen 2
 Pieter Weegeens 5
 Dirk Wolckham et wed. 3
 Ebert Coenes wed. 3
 Tamme Falles et frat.
 Bredon post 3
 Wibe Gusses 2
 De kerck 7
 Sjoerd Sijders Wever 2
 Jelmert Sipkes 4
 Geertje Martens 2
 Romke Rienke Suameer 2
 Jan Joakim cum soc. Teyts 3
 Almonat. Speerds cum
 soc. op. Teyts 5

61.

- 36 Brauke Gerrits et frat. 3
 Rinsje G. Janszoon 2
 Rinneke Tjehes wed.
 Sijderdusters con. 3
 Aliede Lijmens wed. 3
 Brauke Wallers (cum soc.)
 cum ux. noc. ux. 4
 Rinolt Alises et soc. Suameer 2
 Geertje Clasie 1
 Joachum Speerds Garyp 2
 Jochim Jans Luitjes 3
 De kerck 2
 Jakob Clasie Meelthas wed. 3
 Jan Willems 2
 Jan Tjehes 6
 Beeth Warners Oranien 4
 Sjoerd Martens wed. cum soc. 3
 Jelmert Hoerkes 3
 Hendrik Crants wed. 2
 Haye Martens. Workum 1
 Sibbe Rinses 1
 Pieter Rinses } Garyp 1
 Wylke Rinses } 1
 Wjert Martens 1
 Sibbe Eberts 3
 Johannes Doums Suameer 2
 Jalling Cornelis Garyp 3

61.

Recapitulatie der Graven

№	Graven	in gtol	toelichting
1	
2	12	
3	11	
4	32	
5	30	
6	30	
7	0	
8	30	
9	29	
10	27	
11	24	
12	23	
<hr/>			
13	9	256 ten Oeffen de Dord.
14	9	
15	10	
16	11	
17	7	
18	6	
19	7	
20	9	
21	9	
22	12	
23	21	
24	24	
25	23	
26	11	
27	25	
<hr/>			
28	29	193 ten Oeffen van 4 Dord na de Zuiden (Kerk door)
29	20	
30	33	
31	30	
<hr/>			
32	22	120 ten Westen van 4 Dord.
33	53	
34	53	
35	61	
36	61	
<hr/>			
Totalis der Graven		827	in gtol.

Alles geannoteerd en genoteerd ten brancie dier vermeld. In kennis mijn
 Jand, benevens die d'r Voorf. Kerkvoogden, en ter meerdor bekragtinge
 mi teken van goed keuringe dier. Dewyl de Ed. Heere Grootman Alz
 tenaer verengedagte robr het verzekeren over Leiden was de Sanden
 van de Mederegter en Secretaris dier Deel, met Laft en
 bevel dat dit zall moeten dienen tot een vesten Regie en Ruffenier
 waar na een rijcklyk zig heeft te Reguleeren. Onder drie verstuende
 zynde een Provins Bewaant van afschoning berustende onder de Kerk
 voogden, een onder den niet geleygde den Oudgraves Meinert Jozanaad
 tot dijselvs privaat gebruik en een bi M. J. Rinisma om toe verande
 ringen des Eigen dier, of aan te tekenen. Actum Bergum den

Wijste Martens

Gersonder

Rinisma

Gerrit Rietma

J. V. Rinisma

1777

Bijlage B: verdwenen grafsteden op het kerkhof van historische personen

Bijlage B	
Verdwenen grafstenen van historische personen op het kerkhof	Begraafplaats Kruiskerk Burgum
	Periode 1600 -1800
<p>naam: Steven Gjalts geb.datum: doopdatum: 28-11-1647 sterfdatum: 16-04-1703 aant.: <i>zoon van Gjalt Stevens en Taetske Tietes; gehuwd 1660 Froukje Aebes; eigenaar stem 36 Bergum in 1698</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof; verdwenen type: Grafstenen bron: Grêfskriftekommisje Fryske Akademy plaats: Bergum boeknummer: 47 <i>Anno 1703 den 16 april is in den heere gerust den eersamen Steven Gieldts olt in sijn 71st jaar en leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Baukje Oeges geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 26-01-1713 aant.: <i>gehuwd Martinus Martinus Laurman; testament 1709; overleden vermoedelijk 1713</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof, verdwenen type: Grafstenen bron: Grafschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 322 <i>[Anno 1713?] den 26 ianuarij is in den heere gerust de eerbare Baukie Oeges, in leven gew[ee]st de huisvrouw van Martinus Laurman, pastor te Bergum, olt in haer 84e iaer en leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Laurman, Martinus Martinus geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 08-07-1676 aant.: <i>zoon van Martinus Martinus Laurman en Ietje Bouwes ; gehuwd Baukje Oeges; dominee</i></p>	<p>boeknummer: 322</p> <hr/> <p>idem</p>
<p>naam: Laurman, Froukje Martinus geb.datum: 17-07-1619</p>	<p>vindplaats: op het kerkhof, verdwenen type: Grafstenen bron: Wandelingen van mijnen oud-oom den opzigter plaats: Bergum</p>

<p>doopdatum: sterfdatum: 14-08-1619 aant.: <i>dochter van Martinus Laurman; ;</i></p>	<p>boeknummer: 324 <i>Ao 1619 de 17 julij is geboren Vrouck Martinie M. Lauvermans dr. sterf den 14 augustii.</i></p>
<p>naam: Laurman, Froukje Martinus geb.datum: 09-11-1613 doopdatum: sterfdatum: 08-04-1617 aant.: <i>dochter van Martinus Laurman; ;</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof,verdwenen type: Grafstenen bron: Aardrijkskundig Woordenboek van der AA plaats: Bergum boeknummer: 325 <i>Ao 1613 den 9 november is geboren Vrouck Martini, M. Lauvermans dr., sterf Ao 1617 de 8 aprilis.</i></p>
<p>naam: Laurman, Martinus Martinus geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 13-10-1654 aant.: <i>gehuwd 1. Berber Jochems; gehuwd 2. Leeuwarden 1623 Ietje Bouwes, wed. Evert Franses; waarschijnlijk in Holland geboren; in 1604 conrector Sneek; dominee te Oosterend 1609, te Bergum 1614</i></p>	<p>boeknummer: 325 <hr/> idem</p>
<p>naam: Sietske geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd Marijke Johannes; ongeveer 1620 obv lettertype</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof,verdwenen type: Grafstenen bron: Grabschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 326 <i>... Syts... [vr]ouw van ...e Buwes mr timme[rman] out zijnde .5 iaer en leit hier begraven</i></p>
<p>naam: Onbekend Bouwes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: aant.: <i>gehuwd Sietske; timmerman</i></p>	<p>boeknummer: 326 <hr/> idem</p>
<p>naam: Laurman, Froukje Martinus geb.datum: 29-12-1620 doopdatum: sterfdatum: 20-01-1624 aant.: <i>dochter van Martinus Laurman; ;</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof,verdwenen type: Grafstenen bron: Aardrijkskundig Woordenboek van der AA plaats: Bergum boeknummer: 328 <i>Ao 1620 de 29 decembris is gebooren Vrouck Martini M. Louwermans dor. en sterf Ao 162[1/4?] de 20 januarij.</i></p>

<p>naam: Wigle Oeges geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 22-11-1628 aant.: ; mogelijk Wigbolt Oeges</p>	<p>vindplaats: op het kerkhof,verdwenen type: Grafstenen bron: Grafschriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 329 <i>Ao 1628 de 22 no[vem]ber sterf Wigle olt ... alhier ...</i> <i>Ao 1639 den 12 april sterf de eersame Keimpe Wiebes int leeven dorprechter eigenerfde tot Bergum out int 57 iaer ende leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Keimpe Wiebes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 12-04-1639 aant.: ; boer; rechter</p>	<p>boeknummer: 329 idem</p>
<p>naam: Ietje Bouwes geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 16-04-1664 aant.: <i>gehuwd 1623 Martinus Martinus Laurman; geboren rond 1600</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof,verdwenen type: Grafstenen bron: Grafschriften Achtkarspelen plaats: Bergum boeknummer: 336 <i>Anno 1664 den 16 aprilis is in den heere gerust die eerbare Ittie Bu[u?].... dor die huisvrouw [van] d. Martinus Martini Lauerman out in ... [e]n leit hier begraven</i></p>
<p>naam: Laurman, Martinus Martinus geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 13-10-1654 aant.: <i>gehuwd 1. Berber Jochems; gehuwd 2. Leeuwarden 1623 Ietje Bouwes, wed. Evert Franses; waarschijnlijk in Holland geboren; in 1604 conrector Sneek; dominee te Oosterend 1609, te Bergum 1614</i></p>	<p>boeknummer: 336 idem</p>
<p>naam: Mattheus, Johannes Peter geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 29-10-1720 aant.: <i>gehuwd Catharina Wiegers; kastelein</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof,verdwenen type: Grafstenen bron: Aardrijkskundig Woordenboek van der AA plaats: Bergum boeknummer: 345 <i>Anno 1720 den 29 october is in de heere gerust den eersamen Johan Peter Mathewes, castelein van zijn vorst. doorl. de vorst tot Nassauw, alhier tot Bergum oud zijnde 76 jaar.</i></p>
<p>naam: Nassau, Hendrik Casimir Willem Frederiks van</p>	<p>boeknummer: 345</p>

<p>geb.datum: 18-01-1657 doopdatum: sterfdatum: 15-03-1697 aant.: <i>zoon van Willem Frederik van Nassau-Dietz en Albertine Agnes van Nassau; gehuwd 1683 Henriëtte Amalia van Anhalt-Dessau; stadhouder van Friesland</i></p>	<p>idem</p>
<p>naam: Hellinga, Freerk Luitjens geb.datum: doopdatum: 07-02-1717 sterfdatum: 17-05-1776 aant.: <i>zoon van Luitjen Aelses H. en Trijntje Martens; gehuwd Maaïke Gosses; gedoopt Birdaard</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof, verdwenen type: Grafstenen bron: Grafchriften Tietjerksteradeel plaats: Bergum boeknummer: 350 <i>1776 den 17 may is overleden Frearck Luitjes in den ouderdom van 59 jaar en 3 maanden en legt alhier begraven</i></p> <p><i>Hier leit begraven een zondaer groot, In syn leven was hy doot; Maar nu wenscht hy te leven. Ach heer wil hem vergeven Syn sonden, die hem syn te swaer Te dragen by syn middelaar.</i></p>
<p>naam: Onbekend Gjalts geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 16-07-1697 aant.: <i>gehuwd Aebe Rinses; geboren rond 1669; overleden voor 1698</i></p>	<p>vindplaats: op het kerkhof; verdwenen type: Grafstenen bron: Grêfskriftekommisje Fryske Akademy plaats: Bergum boeknummer: 3069 <i>[Anno 1697] den 16 juli sturf de eerbare ... Gieldts dr huisvrouw van Ebbe Rinses out 28 jaren en leit alhier begraven</i></p>
<p>naam: Aebe Rinses geb.datum: doopdatum: 06-04-1669 sterfdatum: aant.: <i>zoon van Rinse Aebes en Aaltje Aelses; gehuwd 1 Onbekend Gjalts; gehuwd 2 1698 Wietske Tjerks; gedoopt in Garijp; overleden voor 29-10-1729; kerkvoogd</i></p>	<p>boeknummer: 3069</p> <hr/> <p>idem</p>
<p>naam: Susanna Alberts geb.datum:</p>	<p>boeknummer: 3413</p> <hr/>

<p>doopdatum: 01-05-1672 sterfdatum: 31-10-1746 aant.: <i>dochter van Albert Johannes en Gerritje Iepes; gehuwd 1696 Sietse Lefferts Hemrica;</i></p>	<p>idem</p>
<p>naam: Hemrica, Bartele Sietses geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 28-04-1784 aant.: <i>zoon van Sietse Lefferts Hemrica en Susanna Alberts;</i></p>	<p>boeknummer: 3413</p> <hr/> <p>idem</p>
<p>naam: Keimpe Wiegiers geb.datum: doopdatum: sterfdatum: 17-04-1639 aant.:</p>	<p>vindplaats: kerkhof; verdwenen type: Grafstenen bron: Grêfskriftekommisje Fryske Akademy plaats: Bergum boeknummer: 10245 <i>Ao 1639 den 17 april sterf de eersame Keimpe Wigers int leven dorpregter tot Bergum out int 57e jaer en de leit alhier begraven</i></p>